

Laiškai LIETUVIAMS

1950 m.

rugpiūčio (August) mėn.

Vol. 1, No. 7

LAIŠKAS IŠ ŠVENTOJO MIESTO

BROLI,

Dar, turbūt, niekuomet pasaulis nebuvo taip pilnas neteisybės, kaip šiandien. — Kiek pavergtų ir žudomų tautų, kiek nekaltų kraujo, gailių ašarų ir dangaus keršto besišaukiančių vaitojimų.

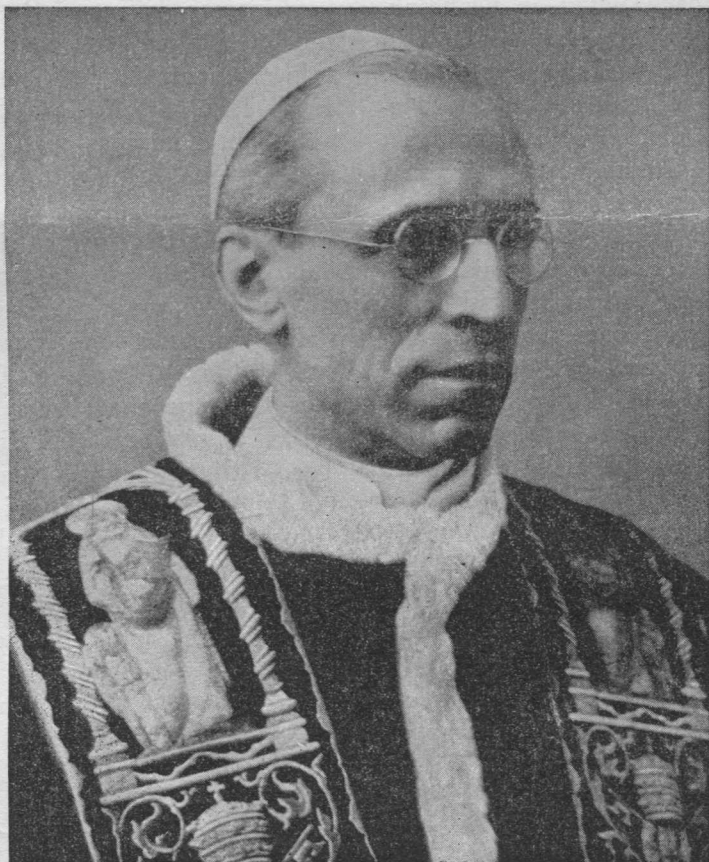
Kiek melo, veidmainystės, neapykantos ir kitų nuodėmių. Atrodo, lyg pragaro galybė būtų išėjusi į pasaulį visa naikinti. Daug žmonių jai talkininkauja ir nėra kas ją sulaikytų, pasipriešintų ar bent pasipriešinti norėtų. Gi tie, kurie turėtų stoti į beatodairinę kovą yra „pavargę“. Jie pasirenka geriau ramų ir patogų, nors jau ir trumpą gyvenimą, nes tas, kurs neša mirtį, jau arti pergalės.

Tarsi, jie nieko daugiau nenorėtų žinoti ir girdėti, tik: „Valgykim ir gerkim, rytoj mirsime.“ Visa tai matant, ir Tau bus ne kartą kilusi mintis, kaip anai moteriškai, kuri sakė: „Kodėl Viešpats Dievas nepavazinėja perkūnu skersai ir išilgai

per žemele, kad neliktų gyvas nė vienas žmogus? Kam leidžia toliau tokias niekšybės daryti.“ Taip nėra tik dėl to, kad Dievas yra ne tik teisingas, bet ir gailestingas. Dievas būtų pagailėjęs Sodomos

ir Gomoros, jei būtų rasta ten bent 10 teisiųjų. Jis pasigailėjo sugedusio miesto Ninivės, nes gyventojai, pranašo Jono įspėti, darė atgailą. Jo gailestingumas neteisiesiems yra didelis ir šiandien. „Dievas yra kantrus, nenori nusi-dėjėlio mirties, bet laukia, kad pasitaisytų.“ O kad atgailos dvasia dar gyva mūsų dienomis, tai liudija, kad buvo išgirstas — tebūnie šie Šventieji Metai visiems didelio apsiplovimo ir atsilyginimo

metai — į atgailą kviečias Šventojo Tėvo balsas. Ėmė plaukti iš visų kraštų maldininkų minios į Šventąjį Miestą. Ir vėsia žiemos dieną, nebudami lietaus, ir karštą vasarą, braukdami gausų prakaitą nuo veido, traukia maldininkai Romos

gatvėmis, lanko Bazilikas, kad laimėtų atlaidus, kad išmelstų pasauliui grįžimą. Kiekvieną kartą, kai girdžiu iš atgailojančių krūtinių tą gūdų Kyrie eleison, Christe eleison, tvirtai tikiu, kad dėl atgailą darančiųjų šios baisios bandymų ir bausmės dienos bus sutrumpintos.

Aš žinau, Mano Broli, ir Tu mielai įsijungtum į šią atgailos procesiją, sekančią juodą kryžių. Bet... gyvenimo sąlygos pastoja Tau kelią, kaip jį pastoja broliams iš tėviškės geležinė siena. Aš žinau, Tu rasi ir kitų būdų padaryti šiuos metus atgailos metais, aukodamas kaip atgailą Viešpačiui savo sunkų darbą, kiekvieną prakaito lašą, kiekvieną širdies gėlą ir Tavo per dieną nuvargusio, vakaro maldą. Junk visa tai su kankinamų brolių skausmais, siųsk Dievui ir neabejok, kad tai yra vertinga Jo akyse. Tu rasi būdų ir visuotinius atlaidus pelnyti (pvz. kasdien per mėnesį kalbėdamas Šv. Metų maldą). O vis dėlto aš liūstu, kad Tu negali atvažiuoti į Romą. Ne dėl to, kad Tu nepamatysi žilosios senovės paminklų, muziejų su garsiais menininkų kūrinių, kuriuos Tu galėtum čionai pamatyti. Bet jų ir kitur pamatysi, kad ir ne tokių puikių. Aš norėčiau, kad Tu galėtumei atvažiuoti į Romą dėl to, ko kitur nerasi. Čia daugiau nei kitur galima pamatyti ir pajusti, kad mūsų Motina Bažnyčia tikrai yra katalikiška — visuotina. Čia susirenka prie Krikščionių Tėvo kojų vaikai iš viso pasaulio, visų tautų ir rasių. Balti, juodi ir geltoni. Įvairiais rūbais apsirengę, kalba skirtingomis kalbomis, o jaučiasi visi viena. Atsiradęs šitoj margoj minioj, nematai šalia Tavęs stovinčio negro negražių lūpų ar japono primerktų akių, tik matai, kad jis to paties Tėvo vaikas, lygiai taip mylimas, kaip ir

Tu, tiki į tą patį Dievą ir garbina jį tuo pačiu būdu, ir kad jis ir Tu kažkas bendra, kad esate broliai. Ir juo ši minia susirenka didesnė, juo ji margesnė, tuo įspūdis didesnis.

Didžiausia, turbūt, buvo susirinkusi į Dievo Kūno procesiją. Tai buvo procesija! Buvo nešamas Dangaus ir Žemės Valdovas, pasislėpęs Ostijoje. Jo Vietininkas žemėje — Šv. Tėvas ir Kristaus Krauju paženklintas korporalas — didelis stebuklingas liudininkas įrodytojas tam, kurs suabejoję, kad duona tikrai yra Kristaus Kūnas ir vynas Jo Kraujas.

1263 metais bohemietis kunigas Pietro da Praga, tikėjimo abejonių, ypatingai Kristaus realiu buvimu Eucharistijoje, kankinamas, keliavo į Romą ieškoti malonių. Pakeliui Bolsena miestelyje prie taip vadinamojo "keturių kolonų" altoriaus laikė šv. Mišias. Komunijos metu abejojantis kunigas mato, kad iš laužiamos Ostijos laša kraujas ant korporalo. Sumišęs kunigas, pridengia Ostiją korporalu ir purifikatorium, išbėga iš bažnyčios. Sužinojęs apie tai Popiežius Urbonas IV pasiuntė vyskupą Jokūbą stebuklą ištirti. Vyskupas brangiąją relikviją pernešė į Olivetti miestelį, 50 km. nuo Romos, kur tuo metu buvo Popiežius. Čia relikvija saugoma iki šiai dienai. Šv. Tėvo paliepiu korporalas buvo atgabentas į Romą ir iškilmingai nešamas procesijoje. Jį galėjo matyti daugybė žmonių. Šias eilutes rašančiajam teko laimėti matyti šį Kristaus Krauju persunktą korporalą iš visai arti. Šis stebuklas, tai lyg pakartojimas Kristaus žodžių Tomui: "Kadangi mane matei, Tomai, tu įtikėjai; palaiminti, kurie nematė ir tikėjo" (Jon. 20, 29).

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription one dollar. Single copy 10 cents. Application for entry as second class matter is pending.

LAIŠKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S.J. Administratorius Petras Kleinotas, S.J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Telefonas: HEmlock 4-1677.

Metinės prenumeratos kaina 1 doleris. Atskiras numeris 10 centų.

Procesija pasibaigė. Pusmilijoninė minia suklupo, kurie dėl spūsties negalėjo atsiklausti, palenkė galvas, o Šv. Tėvas pakėlė Švenčiausiąjį palaiminimui. Tada išsiveržė iš visų krūtinų galingas "Credo". Maldoms pasibaigus, atsigręžęs nuo Bazilikos, stebėjau minią. Žmonių buvo pilna Šv. Petro aikštė, pilna ir didelė, ilga gatvė iki Tiberio. Žmonės nesiskubino skirstytis. Kąkas juos buvo taip smarkiai sujungęs. Kas kita, jei ne tai,

kad jie visi tiki į tą patį Dievą, visi tiki taip, kaip moko Motina Bažnyčia. Kai palyginu aną didingą vaizdą su šituo, kurį Tu susidarysi, skaitydamas mano laišką, matau tarp jų milžinišką prarają ir gailiuosi, kam pradėjau rašyti. Ne, tokie dalykai neaprašomi, juos reikia pamatyti, išgyventi.

Su meile

Tavo brolis

J. Juozukas

Gyvoji Krikščionybė

Žiauri gyvenimo tikrovė šaukia, kad Kristaus pergalė, toli gražu, dar nėra suinaikinusi viso blogio pasaulyje. Nukrikščionėjusių pulkus didina ne vien tik nieko negalvojantieji, bet kartais ir gana didelio išsilavinimo asmenys. Net ir mūsų pačių, krikščionių, širdyse Kristaus mokslas ir jo iš numirusių prisikėlimas nebesukelia tokio tvirto tikėjimo ir vilties, kurie galėtų įveikti bet kokius puolimus.

Ir štai, noromis nenoromis, į protą ir širdį skverbiasi mintis, nejaugi du tūkstančius metų išgyvenusi krikščionybė būtų nustojusi savo gyvos, išganingos ir patraukliosios jėgos? Nejaugi Kristaus išlietas kraujas būtų taip giliai susisunkęs į žemę, kad būtų netekęs pašventinamosios galios jos paviršiuje gyvenančiai žmoniškai?

Pripažįstant žmonių nukrikščionėjimo ženklus, visgi reikia pasakyti, kad krikščionybė ir šiandieną, lygiai kaip pirmaisiais savo gyvavimo metais, tebėra tokia pat jauna ir patraukli ir galinga. Nelaimė yra ta, kad mes ją labai paviršutiniškai tęsuprantame ir todėl ji neturi mums tos gyvybinės reikšmės, kokios ji turėtų pakankamai giliai ir plačiai suprasta. Kristaus Evangelija, jei ir nėra visai pamiršta, tai

lieka daugelio sąmonėje neišryškinta, miglota. Juridine ir statistine žodžio forma išreikštos dogmos kartais atrodo atsiliekančios nuo gyvenimo, kurs, nuolat verždamasis pirmyn, atskleidžia žmonijos sąmonei vi naujas perspektyvas. Žmonija klajoja proto išvedžiojimuose, susiraizgo ir pamiršta įsigilinti į tikrosios savo išminties šaltinį-Evangeliją. Būtinai reikia grįžti mums prie svarbiausių mūsų tikėjimo paslapčių ir mėginti rasti jose gilesnį mūsų gyvenimo supratimą.

Atpirkimo reikšmė

Viena iš pačių pagrindinių katalikiškojo gyvenimo paslapčių yra mūsų atpirkimas. Dažniausiai mes apie jį taip kalbame, tartum jis būtų įvykęs ir visai baigtas dalykas. Pamirštame, kad atpirkimas nėra baigtas, kad jis turi būti įgyvendinamas kas dieną kiekvieno žmogaus gyvenime ir kad net visas pasaulis ilgisi ir laukte laukia atbaigiamas. Kaip dažnai šv. Povilas kartoja savo laiškuose tą mintį, kad Kristus pasieks visos savo pilnybės, kad jis bus atbaigtas tik tada, kai jis suims į save visus sutvėrimus ir juos grąžins Dievui. Mes gi turime padėti jam tai įvykdyti, "mes turime papildyti savo kū-

ne, ko netenka Kristaus kančioms" (Kol. 1, 24). Kaip ir viso pasaulio kūrimas nėra baigtas, o vyksta nuolatos toliau, taip ir atpirkimas tebeina toliau ir eis iki jo pabaigos. "Visas sutvėrimas tebedejuoja ir gimdo" ir tas atgimdymo darbas Kristaus nebus baigtas, iki visa nebus Kristuje, (*omnia constat in Christo*), iki pasaulis nebus sudievinatas ir gražintas Tėvui.

Šitaip žiūrint į atpirkimo vyksmą, mūsų tikėjimas įgauna gilios prasmės. Jis tada apima ne tik proto sutikimą, ne tik valios pripažinimą, bet ir kiekvieną žmogaus veiksmą. Tada vienas žmogaus pasireiškimas tampa išganingas Kristuje. Žmogus tada gyvena, kenčia, dirba, miršta ir prisikelia su Kristumi ir Kristuje. Tas kentėjimas ir veikimas iš vieno su Kristumi (*co-laborare, com-pati*) apima ne vien religijos ir gailestingumo darbus, o visus žmogaus veiksmus. Ir čia tinka: "ar jūs geriate, ar valgote, ar ką kitą darote" viską darykite Kristuje. O tai ir yra ne kas kita, kaip tęsimas atpirkimo darbo.

Įjungus visą žmogaus gyvenimą į Kristaus atpirkimo darbą, tas gyvenimas įgauna neapsakomos vertės ir didingumo. Žmogui tada ne vistik, ar jo gyvenimas šioje žemėje pasiseks, ar nepasiseks. Jis dės visas savo jėgas kuo daugiausiai paimiti iš žemės, iš gyvenimo ir kuo daugiausiai gražinti Dievui. Atpirkimo paslaptis tada persunkia jį iki pat smulkiausių jo smulkmenų. Jis susiderina su pačiu visatos gyvenimu, kurs jau milijonai metų nesulaikomai ieško savo vienybės, gimdydamas vis naujas ir aukštesnes formas, kad, galų gale, pats save supratęs, sąmoningai grįžtų į Dievą.

Vaismedžio ir šakelių, galvos ir sąnarių palyginimuose atidengtoji mūsų vienybė su Kristumi (ir vienu su kitais) nėra tiktai simboliška, bet kartu labai tikra, reali. Šakų gyvybei ir medžio pilnam išsivystimui nėra gana, kad šakos nebūtų atkirstos nuo medžio, o reikia, kad jos, gaudamos gyvybinės jėgos iš kamieno, ir

pačios veiktų su visa jose esama energija. Tik tada medis išaugs pilnas. Kristus, žmonijos kamienas, savo prisikėlimu iš numirusiųjų, yra įleidęs šaknis į patį gyvybės centrą. Žmogus, to kamieno šaka, semdamas sau jėgų iš šitos gyvybės versmės, turi sukaupti visas savo energijas, kad šis medis augtų ir didėtų tol, kol pasieks visas gyvenimo sritis ir apims bet kokią pasaulyje pasireiškiančią gyvybę.

Mūsų gyvenimas visuose savo siekiuose turi ne vien išsilaikyti prie medžio kamieno-Kristaus, kaip šaka, bet, kad išsilaikytų, privalo gyventi ta pačia gyvybe ir kiekvieną savo energiją suvesti į jį. Esame antras Kristus, todėl turime atbaigti įsikūnijusiojo Kristaus svarbiausią darbą - atpirkimą.

Šiandien atsidūrėme toje gyvenimo kryžkelėje, kur žmonijos dalis ima abejoti Kristaus atpirkimo galia ir jo pergalės tikrumu. Reikia, kad mūsų krikščioniškoji sąmonė atgytų mumyse visoje savo pilnybėje. Krikščioniui tenka atsidurti prieš ir už Kristų verdančioje kovoje ir jis to nesibijo. Jis žino, kad Kristus neatėjo suteikti mums tingios ramybės, bet mesti ugnies, kad ji uždegtų pasaulį.

Neigiamoji ir saldžioji krikščionybė

Reikia dar paminėti ir kitą krikščionių gyvenime svarbų dalyką. Šiandien krikščionybė dažnai suprantama per daug neigiamai ir sykiu per daug saldžiai. Per daug saldumo, ir nepakankamai jėgos. Kažkas yra pasakęs: "Gana kalbėti apie aveles, mes norėtumėme matyti pasirodant liūtus". Mėgstame galvoti, kad mūsų skelbiamas idealas yra per daug tobulas ir per daug kilnus, kai pagonys, ar taip vadinamieji naujieji pagonys, nenori jo priimti. Bet tai yra tik liuzija! Kilnus idealas visuomet žavi. Geriau atvirai prisipažinkime, kad mūsų skelbiama Evangelija ne visuomet yra suprantama. Mūsų kalba šių dienų žmogui dažnai yra svetima. Pasaulis nustojo buvęs vaikų darželis, į kurį mus ištrėmė trumpam laikui Kūrėjo fantazija. Žmogaus dvasia junta pasaulį kaip didingą veiksmą, beiėskantį

savo pilnybės ir išsigelbėjimo. Žmogui tenka įtempti visas savo dvasios ir kūno iėgas padėti tam pasauliui išsigelbėti, gelbstint patį save.

Daugeliui krikščionybė yra tartum kokia apdraudimo įstaiga nuo nelaimingos amžinybės, o krikščionybės uždedamos pareigos tai mokėjimas neišvengiamo apdraudos mokesčio. Todėl sakramentų priėmimas tampa tik įpročiu, be jokio gilesnio jų supratimo, be jokios įtakos kasdieniniam gyvenimui. Ne visai be pagrindo rimti krikščionybės priešai šaiposi iš mūsų "mažųjų dorybių", kurios ne kartą dengia tiek daug tingumo, bailumo, neapykantos, pavydo bei pagiežos. Kiek kartų girdėjome sakant, kad norint pasiekti Dievą, reikia visko išsižadėti, viską mesti ir pamiršome, kad jį pasiekti galime tiktai pasinaudodami šios žemės sutvėrimais. Pamirštame, kad pats Dievas suteikė žmonėms savo kuriamosios galios, kad jie tvarkytų šį pasaulį ir vestų jį prie paskutiniojo tikslo. Šv. Jokūbo žodį: "Tikras, nesuteptas pamaldumas yra lankytis našlaičius ir našles ir sergėti save nesuteptą šiuo pasauliu" mes susmulkinome, suskaldėme iki raidžių suskirstymo, bet sykiu pamiršome tikrąjį jame glūdintį pamokymą.

Garbinti Dievą reiškia ne vien laikyti Jį virš visų daiktų, Jam viską aukoti, bet taip pat, ir ypatingai, reiškia savo darbais prisidėti prie Kūrėjo veikimo ir taip padėti Jam atbaigti šį pasaulį.

Mylėti artimą reiškia ne vien mylėti ir gydyti jo žaizdas, bet atsiduoti iki mirties, kad bendrasis žmonijos gyvenimas eitų vis geryn ir geryn.

Būti skaisčiu reiškia ne vien išsilaikyti nesuteptu, bet palenkti kūno ir dvasios aistras aukštesniems tikslams.

Būti indiferentišku nereikia nieku nesidomėti ir pasitenkinti vduiniškumu, o siekti kuo daugiausiai ir kuo geresnių dalykų, neprisirišant prie jų pavidalo ir išviršinės vertės.

Krikščionies širdyje neturi būti vietos nusileidimui, bet iki mirties jis nori kovoti ir kovoja.

Krikščionies siekiamas idealas nėra pasirinkimas dangaus ar žemės, gyvybės ar mirties, o per žemę ir per gyvybę pilnas tikras gyvenimas, turįs savo pamatus žemėje ir besireiškiąs visomis jame esančiomis jėgomis. Būtų tokia pat klaida krikščionybę atskirti nuo žemės, ją nužeminti, kaip ir ją nu-dvasinti. Atpirkimo ir įsikūnijusios krikščionybės veiksmas yra tos pačios dieviškosios meilės apsirėikimas, kaip ir pasaulio kūrimas bei jo vystymasis. Dievas yra visur ir jis veikia. Žmogaus sąmonė turi tą jo veikimą atidengti ir sąmoningai vesti jį prie Dievo. Tai yra žmogaus gyvenimo prasmė ir krikščionybės esmė.

J. Kubilius, S.J.

SKAITYTOJAMS IR PLATINTOJAMS

Mūsų prenumeratoriai, negaunantieji laikraščio, tuoj tepraneša Administracijai, nes kartais grįžta išsiųsti numeriai dėl mūsų nežinomų priežasčių.

Pakeitusieji adresą, tuoj tepraneša Administracijai naująjį ir senąjį.

Išleidome gražius plakatus platintojams. Kas jų norėtų, tepraneša. Mes tuoj pasiųsime nemokamai. Juos galėtumėte iškabinti prie bažnyčios durų, prie susirinkimų salių ir kitose tam tikslui tinkamose vietose.

Mūsų įgaliotinis Australijoje yra Rev. St. Gaidelis, Brisbane "Manresa", Toowong, Queensland, Australia. Jam siųskite pinigų už prenumeratas.

Nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų rėmėjams, o ypatingai tiems, kurie užsako "L.L." tremtiniams, gyvenantiems Vokietijoje.

Red-ja ir Adm-ja

DIDELIS AČIŲ IR KAI KAS DAUGIAU...

Visiems ir visoms,

Kurie. ar tai trumpesniu, ar ilgesniu laišku atsiliepėte į manusius, aiškinančius Dievo planus moterystės gyvenimui, tariau nuoširdžiausią ačiū! O tokių atsiliepimų jau ateina iš įvairių pasaulio kraštų! Didelės paguodos teikia, kad ir toks paraginimas: "Kunige Jonai, rašyk daug, daug tuo klausimu, o Šventoji Dvasia Jums padės!" Paguoda ir džiaugsmas ne vien dėl gryo pagyrimo, kurs, be abejo, patinka kiekvienam žmogui, bet ypač dėl to, kad jis yra aiškus ženklas, jog rašytojas yra sučiupęs žmonėms širdį labai kniečiantį klausimą.

Ačiū Dievui, iki šiol atsiliepimai buvo palankūs. Bet nors būtų buvę ir nepalankių, vis tiek jie būtų mielesni už kapinyno tylą. Kai tavęs niekas nė žodeliu neužkliūva, tai imi abejoti, ar kas iš viso tave skaito, ar būverta toliau rašyti.

Taip, atsirado ir tokių, kuriems nepatiko labai aiškus pabrėžimas pirmutinio moterystės tikslo — vaikučių gimdymo. Sako, pav.: "gauni išpūdzio, kad moterystė yra tik vaikų perykla!" Atsirado netikinčių, kad galima moterystėje gyventi "kaip brolis su seseria". Kiti pasigedo antraeilių moterystės tikslų paminėjimo. Visi tie prieštaravimai nėra Kun. Jonui taikomi priekaištai. Skaitytojai atrodo supratę, kad aš ne savo pažiūras dėstau. Jie nori išsklaidyti paskutinius neaiškumų debesėlius. Tokie laišakai yra labai brangūs, nes jie parodo tikrąsias žmonių sunkenybes, gyvenimo painiavas ir pasitikėjimą autorium, kad jis ras jiems reikalingą atsakymą. Juo daugiau tokių laiškų, juo geriau! Tada ir manieji taps dar gyvenimiškesni. Tada vis pajusite, kaip tas Bičiulis Argentinoje, kad "Laiškai Lietuviams" yra "mūsų laišakai", kad "mes pa-

tys juos redaguojame, o dvasiškai Tėveliai tik rodo mums reikiamą kryptį." To, tik to geidžia "Laiškų" leidėjai ir pats kunigas Jonas.

Dar ne visas!

Kantrybės, kantrybės! Viename kitame laiške neįmanoma išsemti visų šeimyninio gyvenimo reikalų. Jei Viešpats leis toliau gyventi, tai bus galima daugiau parašyti ir paliesti visus rūpimus klausimus. Šeimos laimei sukurti neužtenka žinoti Dievo planus. Reikia rasti tinkamų priemonių jiems įgyvendinti. Aršiausias šeimų ardytojas yra nesantaika. Todėl be galo svarbus klausimas yra, kaip palaikyti ar atstatyti taiką. Jaunuoliams turėtų rūpėti, kaip praktiškai pasirengti moterystei, kaip susirasti tikrąjį gyvenimo draugą ir t.t. Į visa tai bus atsižvelgta, tik duokit laiko ir turėkit kantrybės palaukti.

Po šitos ilgokos įžangos grįžtu prie paskutiniojo laiško temos: "Mes negalime turėti vaikų". Girdi, "daktaras neleidžia, per silpną sveikatą." Būtų geriau, jei į tai atsakytų kuris nors mūsų gydytojų. Kunigui liesti medicinos sritį, tai ar ne tas pats, ką malūninkui imti siūti batus! Ar norės mielieji Skaitytojai priimti čia jo žodį už tiesą? Nepriimkite! Leidžiu kalbėti eilei žymiausių pasaulio gydytojų, o aš pasitenkinu perrašytojo vaidmeniu.

Be abejo, yra atsitikimų, kad kūdikis neša motinai mirtį. Dievą ir žmoną nuoširdžiai mylįs vyras tuo atveju prisiima nešti nemalonų susivaldymo kryžių. Malda, sakramentai ir nusigalėjimas jam padės. Viešpats nepašyktės gilios dvasinės paguodos, kuri atsvers daug kitų nemalonių.

Tačiau yra nemažai atsitikimų, kad geriausi ir sąžiningiausi gydytojai suklęsta.

Vieno mano gero bičiulio motinai, po pirmojo kūdikio labai sunkaus gimimo, gydytojas kuo aiškiausiais žodžiais uždraudė daugiau gimdyti. Kitas vaikas būsianti tikra mirtis. Bet ji drįso nepaklausyti! Ir štai tas bičiulis yra vienuoliktasis vaikas šeimoje! Su kiekvienu naujagimiui motinos sveikata gerėjo ir ji sulaukė žilos, žilos senatvės.

Viename Amerikos miestelyje jaunai lietuvei motinai gydytojas irgi uždraudė gimdyti. Atėjus jai ligoninėn laukti antrojo, tas ją pabarė už Dievo gundymą. Trečiojo laukdama, ji net testamentą parašė. Prieš kurį laiką ji susilaukė ketvirtojo kūdikio ir jaučiasi kuo geriausiai. Kuo ne visos ligos išbyrėjo! Ir tokie atsitikimai nėra reti stebuklai, o beveik kasdieninis įvykis. Ką tai reiškia? Pirma: ir gydytojai nėra visa žiną. Antra: jei gydytojas ir neklystų, bet jei jis yra ne katalikas, ar tik nesusipratęs, šaltas katalikas, jis nekreipia dėmesio į visus Kūrėjo įstatymus, o tik į medicinos. Kai tik susiduria su kiek rimtesniu pavojumi, tuoj pataria "pasisaugoti". Mediko akimis žiūrint, tai yra saugiausia, jokio rizikavimo sveikata ar gyvybe. Dievo Apvaizdos veikimas jam nežinomas. Maldos galybė jam lygi nuliui. Sąžinės kančios jam svetimos. "Pasisaugok", ir baigta. O, kadgi būtų baigta! Bet taip nėra. "Nuo vilko bėgdamas, gali mešką užbėgti". Taip ir čia: besisaugodami vaikų dėl sveikatos, dažnai įpuola į didesnes ligas. Didžiausios pasaulio medikų garsenybės, katalikai ir nekatalikai, amerikiečiai, vokiečiai, prancūzai, belgai, olandai ir japonai vienbalsiai tvirtina, kad vaikų saugojimasis labiausiai kenkia moterų sveikatai ir daugiausia jų nuvaro prieš laiką į kapus.

Specialistų žodis

Amerikos gydytojų sąjungos buvęs pirmininkas Dr. William G. Morgan liudija: "Žino kiekvienas patyręs gydytojas, kad visos gimdymą sukludančios priemonės ir metodai, daugiau ar mažiau, tiesioginiai ar netiesioginiai, veikia dubens organus ir

nervų sistemą. Esu giliai įsitikinęs, kad priešingai kalbąs daktaras, jei tik jis turi toje srytyje patyrimo, užmerkia akis kas dieną pasikartojantiems faktams." (Hearings, pp 74-77)

Jam pritaria Belgijos garsenybė Dr. Guchteneere: "Kiekvienas gimdymą kliudąs metodas ir priemonės yra be jokios išimties žalingos, nors kai kurios jų yra ypatingai kenksmingos, pav. nutraukti santykiai. Kai "saugojimasis" virsta įpročiu, jis nuodija moterį ir iš to kyla dubens organų pakrikimai..., pasibaigia visišku nevaisingumu. (ten pat pp. 80-81)

"Visas moters organizmas yra skirtas gimdymui. Negimdymas ar nepakankamai dažnas gimdymas ardo moters visą metabolismą" (celių ir audinių cheminį pasikeitimą. K.J.) Taip Prancūzijos Faurė, Dalchė, Siredy; Olandijos van de Velde; Sellheim, Stoeckel, Hirse Vokietijoje; Fredlander, Amber, Brown Amerikoje. Kuone visi jie yra nekatalikai.

Štai svarbus išpėjimas jaunoms poroms: "Daugelį jaunųjų moterų varo nusiminiman nebepagydomas nevaisingumas, kilęs iš to, kad pradžioje vedybinio gyvenimo norėjo keletą metų išvengti motinystės naštos" (Faurė, Siredy).

Gimdymo kontrolę lydi ne vien fizinė netvarka. Su ja lygia greta eina dvasios pakrikimas. Dr. Robert Armstrong Jones rašo: "Gimdymų kontrolė dažnai priveda moterį prie perijodinio pamišimo. Kur tik įsigali vengimas vaikų, ten tenka praplėsti pamišėlių moterų skyrių ligoninėse. Tai man yra žinoma iš mano paties, kaip gydytojo, patyrimo".

Dr. F.J. McCann: "Fiziniai moters išgyvenimai nenormalių santykių metu turi kenksmingos įtakos jos nervų sistemai. Ji vargsta, erzinas, iki neurozė, neurastenija, ar net visiškas nervų pakrikimas nepaguldo ligoninėn".

Garsusis Belgijos ginekologas Dr. Van de Velde sako: "Man žinoma daugybė atvejų, kur ir labai atsargus naudojimasis apsaugos priemonėmis privedė prie pro-

tinio pakrikimo, kurs dažnai pasirodė susijęs dar su dvasinio pobūdžio priežastimis. Mano supratimu, du dalyku prisideda prie šitų ligų iššaukimo. Vienas, tai kaltės ir pasižeminimo jausmas, kitas-baimė, kad jų metodas gali pasirodyti ne tikras (t.y., kad ir besisaugodama moteris gali pastoti). O šitų abiejų priežasčių giliausioji šaknis yra štai kame: kiekviena moteris, nors sąmoningai viską daro nešatumui išvengti, nesąmoningai, pačiose savo prigimties gelmėse, jo trokšta. Sąmoninga ir įtempta valios kova su stipriu nors nesąmoningu natūros troškimu yra visų jos "bėdų" priežastis" (ten pat p. 86).

Paskutinėje vietoje paminėsiu gydytojų nurodomą faktą, kad tūkstančiai moterų miršta kas metą nuo įsčios vėžio, kuris, jų nuomone, išsivystęs iš prigimčiai prieštaraujančių lytinių santykių. Taip, pav., rašo: Dr. Van Douwdijk-Bastiaanse.

Medicinos mokslo daviniai apčiuopiamai įrodo, kad apgaudinėjama prigimtis skaudžiai keršija. Kad Kūrėjo įsakymų laužymas moterystėje susilaukia savo bausmės ne tik kitame, bet ir šiame gyvenime.

Ar nenukenčia vyrai?

Visi gydytojų liudijimai liečia moteris. Jos, būdamos Dievo sukurtos tapti motinos, todėl daug švelnesnės ir jautresnės prigimties, besipriešindamos tai savo giliausiai paskirčiai, sunkiausiai nukenčia. Vyrai irgi neišvengia prigimties bausmės. Pirmoji ir didžiausioji bausmė jiems yra tokia serganti, nusilpusių nervų, ar net pamišėlių namuose atsidūrusi moteris. Kiekviena nevaldoma aistra pavergia žmogų. Tik prisiminkime girtavimą! Tą patį padaro ir nevaldoma lyties aistra. Gimdymų kontrolė atleidžia vyrą nuo bet kurių varžtų. Pataikaudamas savo aistrai, kiek panorėdamas, jis tampa vis aistringesnis, žiauresnis, tikras seksualinis tironas, kurio jautresnė ir švelnesnės sielos moteris ima neapkęsti visa širdimi. Jis prasimauno visokiausių išdykavimų, kurie neturi nieko bendra su tikrąja meile, kurie be ga-

lo pažemina moterį, ir kurie užmuša jame pačiame bet kurį kilnesnį padorumo jausmą. Pagaliau vyras nustoja atsparumo ir mažesnėms pagundoms. Ar tai žmonai ilgesnį laiką sergant, ar tai kelionėn išvykus, ne vienas jų susigundo svetimoteriauti. Kiek barnių, neapykantos, kiek persikyrimų kyla dėl tokio vyrų nužmogėjimo! Aistra užmuša tikrąją meilę ir palieka tik šeimos griuvėsius.

Štai ko reikia!

Reikia atgaivinti savo tikėjimą, jog "Dievas yra meilė". Kad jis negaili žmogui nieko, kas neša jam tikrąją laimę. Jis davė širdis ir įsakymą mylėti. Jis nori, kad vedusiųjų meilė būtų vaisinga, kad vyrai ir žmonos dalyvautų Viešpaties kūrybinėje laimėje. Reikia atgaivinti pasitikėjimą Dievo Apvaizda, tikėti, jog "Jį mylinčiams, viskas išeina į gerą".

Iš žmogaus pusės žiūrint, reikia kiekvienam sutikti, kad normalus lytinis gyvenimas šaukte šaukia susivaldymo. Ir moterystėje ne viskas galima, ką žmogaus vaizduotė žavingai perstato. Gali būti dievų ir mėnesių, o kartais ir metų pasiaukojimo, išsižadėjimo. Ir kiekvienam vyrui bei moteriai turėtų būti aišku, kad kaip tik tos aukos, tie susivaldymai, o ne lytinis smaguriavimas neša palaimą, taurina vedusius, teikia jiems didžios vertės. Kaip tik išmintingas savo lytinio gyvenimo sutvarkymas pagal Kūrėjo nustatytas gaires yra aiškus pažymys, kiek žmogus yra tikras žmogus, kiek jis yra nugalėjęs savyje gyvulį. Vienam tas savęs tvardymas yra sunkesnis, kitam lengvesnis. Bet kiekvienam normaliam žmogui įmanomas su Dievo pagalba. Ir čia labai tinka šv. Povilo žodis: "Visa galiu tame, kurs mane stiprina". Lygiai teisingas yra čia ir Išganytojo įspėjimas: "Be manęs nieko negalite". Todėl ir iš to kampo žiūrint, vėl yra aišku, kaip labai reikalinga vedusiems malda ir dažni sakramentai, jei nori žmoniškai gyventi.

Jūsų Kunigas Jonas.

Mendelizmas

II

Mano mielas Drauge!

Manau, kad Tu, pažinęs vieną kitą Mendelio gyvenimo bruožą, norėsi sužinoti, kodėl jis tapo nemirtingas gamtos moksluose. Įvairiose kalbose visai yra kartojamas jo vardas. Vokiečiai, pav., šiandien sako "mendeln", reiškia sekti Mendelio dėsnius. Anglai ir amerikiečiai sako: "mendelian" arba "mendelizing characters" t.y. mendeliniai požymiai. Yra bendrai pripažinta taisyklė, kad didieji išradimai neateina iš netyčių. Jeigu ir sakoma, kad tas ar kitas išradimas padarytas pripuolamai, tai tas dar nereiškia, kad išradėjas nebūtų galvojęs dienas naktis apie tas problemas. Mendelis turėjo mokslininko ypatybių. Vienos jų buvo įgimtos, kitos įsigytos.

Visų pirma jis labai mėgo gamtą. Jam rūpėjo, kaip gimsta ciklonai, kaip auga gėlės ir visi gamtos reiškiniai. Antra, jis labai daug skaitė. Sakoma, kad jis niekada nemėgęs romanų, pasakų ir niekada neskaitydavęs jokių kitokių knygų, kaip tik moksliskas. Prieš pradėdamas mokslo darbą, jis jau žinojo, kas buvo kitų padaryta. Jo vienuolyno knygynas liudija, ką jis buvo perskaitęs. Knygų skaitymas yra labai reikšmingas, nes kitų mintys išjudina ir paties protą veikti. Trečia jo savybė buvo nepaprasta tvarkos meilė. Gražus ir aiškus braižas, visi brėžiniai padaryti kuo rūpestingiausiai. Kartą jis paprašė, kad kas kitas atliktų meteorologinius aparatų skaitymus. Vėliau pastebėjo, kad daviniai buvo paduoti neteisingi. Nuo to laiko jis savo darbų niekam nebepatikėjo, viską pats atlikdavo. Ketvirta, jis labai gerai susipažino su eksperimentų (bandymų) problemomis, t.y. jis aiškiai žinojo, ką tie bandymai turi nulemti.

Didysis klausimas

Didysis Mendelio klausimas buvo: ar atsiranda gyvuliuose ir augaluose naujos rūšys ir jei atsiranda, tai koku būdu.

Linnė (1707-1778), žymusis botanistas, manė, kad tiek tėra gyvulių ir augalų rūšių, kiek Dievas leido pasaulio pradžioje. Išeina, kad naujų rūšių neatsiranda, kad gyvių ir augalų pasaulis nesikeičia.

Lamark (1744-1829) įrodinėjo, kad naujos rūšys atsirandančios, ar tai bekeičiant aplinką (pav., perkeltant augalą iš šilto ar karšto klimato į šaltą), ar tai ypatingas naudojimas bei nenaudojimas kai kurių organų (žirafos kaklas pailgėjęs, jai besiekiant lapus vis nuo aukštesnių medžių). Paskui tos įsigytos savybės perduodamos gimdymo keliu naujoms kartoms.

Darwin, Charles (1209-1882) tvirtina, kad nėsą dviejų augalų nei gyvulių, kurie būtų visiškai panašūs į vienas kitą. Vienos jų savybės esančios naudingesnės, kitos mažiau naudingos gyvenimui. Prie naujų rūšių atsiradimo vedanti pirmiausiai kova už būvį. Stipresnieji, greitesnieji arba sunkiau pastebimieji gyviai išsilaiką, o silpniesnieji, t.y. gamtos mažiau apdovanoti ir ne taip gerai pritaikyti gyvenimui, išdvesia ar esą suėdami stipriųjų. Antroje vietoje jis mini pačios gamtos atranką (selekciją). Gamta elgiantis kaip tas ūkininkas, kurs geriausius, gražiausius, stipriausius bei sveikiausius gyvulius paliekąs veislei, o prastesnius sunaikinąs. Lygiai svarbų vaidmenį turinti lyčių atranka (lytinė selekcija). Patelės, anot Darwin, pasirenkančios patinėlius su gražesnėmis plunksnomis, vikresnius, smarkesnius, stipresnius ir tt. ir tt..

Mendeliui buvo žinomos visos šitos teorijos. Jam buvo aišku, kad atsirasti naujai gyvių ar augalų rūšiai reikia dviejų dalykų: 1, naujoji ypatybė turi būti bet kieno lengvai pastebima ir 2, ji turi būti perduodama vaikams gimdymo keliu ir naujojoje kartoje pasilikti, neišnykti. Kaip tai įrodyti aiškiais bandymais? Mendelio genijus mokėjo tinkamai suorganizuoti

reikalingus bandymus, kurie davė aiškių pasėkų.

Mendelio bandymai

Mendelis bandymams pasirinko paprastąjį mūsų žirni, (lot. pisum). Iš įvairių šaltinių jis gavo 34 jų rūšis arba atmainas. Dvejus metus jis tuos žirnius daugino, norėdamas patirti, ar jie yra grynų veislės. Dvi dešimt dvi žirnių atmainos pasirodė tinkamos bandymams. Iš įvairių žirnių ypatybių jis pasiėmė studijuoti tik septynias:

1. apvali ir raukšlėti žirniai, 2. žirnių skiltelių spalva, 3. žirnių apvaskalėlio spalva, 4. ankščių forma: tiesios ar persmaugtos, 5. ankščių spalva. Iki dar ne-subrendusios ankštys yra arba žalios, arba geltonos. 6. žiedų vieta: jie gali būti išaugę arba lapų pažastyse, arba stiebų galūnėse. 7. stiebo aukštumas: aukšti arba žemi.

Jis mėgino įtraukti į savo studijas ir aštuntą ypatybę, būtent, žirnių žydėjimo sezoną, darė bandymų, bet jų nebaigė.

Kaip jis darė savo bandymus? Kad žirnio žiedas neapsivaisintų savo paties dulkelėmis, jis nukarpė dulkelių organus. Atėjus skirtam laikui, tas dulkeles jis pernešdavo šepetiuku ant to žiedo, su kuriuo jis norėjo sukryžiuoti. Kad visokie vabzdžiai atskridę neperkeltų dulkelių nuo vieno ant kito nepageidaujamo žiedo, Mendelis apmovė juos popierinėmis kepuraitėmis.

Jis vedė labai tvarkingus šitų bandymų protokolus. Kiekvienas žirnis buvo suškaičiuotas. Jei atsiminsime, kad jis per 7-8 metus bandymų išaugino virš 10 tūkstančius atskirų augalų, tai suprasime, kokią milžinišką darbą jis atliko.

Pradžioje kryžiuavo žirnius, besiskiriančius tik viena ypatybe - spalva: geltono žirnio dulkeles su žaliu. Ir kas pasirodė? Nagi, pirmoji karta naujųjų žirnių buvo visa geltona. Nebuvo nė vieno žalio. Reiškia geltonoji spalva čia paėmė viršų ant žaliosios. Tą pirmąją sukryžiuotų žirnių kartą jis pažymėjo F1. Pasėjus šią žirnių kartą ir leidžiant jai augti nor-

maliai, antroje kartoje pasirodė žalioji spalva, labai griežtoje proporcijoje. Vienas žirnis žalias, o trys geltoni (3:1) Jis toliau sėja tą antrąją kartą ir vėl leidžia normaliai augti. Visi žali žirniai davė tik žalius žirnius trečiojoje kartoje.

Toliau jis augina baltuosius žirnius. Vienas iš trijų žirnių duoda tik baltus, du likusiu baltuoju duoda kiekvienas po vieną žalią žirni ant trijų baltųjų. Taigi matome, kad vieno žirnio žalumai nepasirodė, o ir žaliajame geltonumo nebūta. Kitu du žirniu turi žalumą ir geltonumą kartu.

Mendelis, toliau tęsdamas savo bandymus, pradėjo maišyti ne po vieną bet po dvi ir tris ypatybes. Paėmęs augalus, kurie skiriasi septyniomis allemorfiškomis (prieštaraujančiomis) ypatybėmis, gauname 2187 augalus su bet kuria skirtinga ypatybe (37 2187).

Po ilgų tyrinėjimų Mendelis nustatė du dėsnius: 1. Segregacijos dėsnis, t.y. kad įvairios ypatybės išeina viešumon antroje kartoje (generacijoje). 2, laisvo grupavimosi dėsnis: ypatybių faktoriai su kitais grupuojasi individualiai. Jis parašė straipsnį "Versuche ueber Pflanzenhybriden" ir paskelbė jį 1866 metais, bet mokslininkų rateliuose liko nepastebėtas. Tik apie 1900 metus ištraukė jį iš dulkių. Nėra žinomo nė vieno kito veikalo, kurs būtų tiek toli pastūmėjęs moderniškuosius mokslus pirmyn, kaip tas Mendelio straipsnis. Visą mūsų ūkininkystę ir sodininkystę šiandien remiasi Mendelio dėsniais. Tuo pačiu metu, kaip ir Mendelis, gyvenęs Darvinas nesužinojo nieko apie jo eksperimentus. Daugelis mano, kad Darvinas būtų savo teorijos ar visai nesukūręs, ar ją atšaukęs, jei būtų žinojęs Mendelio davinus.

1910 metais Bruenn'o mieste buvo atidengtas Mendeliui labai gražus paminklas. Prie jo kojų vaizduojami du jauni gražūs žmonės: vaikinas ir mergina. Juodu tiesia į vienas antrą rankas. Tuomi norėta parodyti, kad ir žmonių kartos yra valdomos tų pačių Mendelio dėsnių. Kiek-

vienas vaikas ir mergina nešioja savyje ateinančios kartos laimę. Tų dėsnių šviesoje geriau suprantame, kaip vaikai paveldi tėvų akių ir plaukų spalvą, kūno sudėjimą, įvairias ligas, silpnybes. Pavyzdžiui, hemofilija dominuoja tikrai vyruose. Jie tikrai ja serga. Moteryse hemofilija yra recesyvė, reiškia nors jose tikrai glūdi, bet moterys pačios ja neserga, o perduoda savo gimdomiems berniukams, kurie ja serga. Tą ligą turėjo ir berniukams perteikė caro Nikalojaus II ir Ispanijos karaliaus Alfonso III žmonos. Paveldėjimo keliu iš tėvų gaunamos ir epilepsija su schizofrenija ir eilė kitų proto ligų. Dėl vėžio ligos paveldėjimo žmonėse mokslininkai nesutaria. Laboratorijų peliukės vėžį paveldi iš tėvų. Visa eilė taip vadinamų "alergijų" t.y. per didelis jautrumas ir nepakentimas kaikiurių žolių, vaistų, uogų, žuvies ir k. gaunami paveldėjimo keliu.

Besiruošiantieji moterystėn turėtų apie tuos dalykus pagalvoti ir susipažinti su Eugenika arba Mendelio dėsnių pritaikymu žmonių gyvenimui.

J. Venckus, S.J.

PERPILDYTA ŽEMĖ

Gerbiamasis Kunige Jonai!

Dažnai galima išgirsti: "Žiūrėkit, koks kilnus ir doras tas žmogus; advokatas ir augina 7 vaikus." Ir kunigai kiekviena proga skatina gausias šeimas. Panašią nuomonę skleidžiate ir Jūs savo skyrelyje "Prie Šeimos Židinio". Tiesa, kadaise pats Dievas yra pasakęs "Veiskitės ir dauginkitės..." Bet mūsų laikams šie Dievo žodžiai nebegalioja. Tada buvo pasakyta: "...ir pripildykite žemę." Šiandien ji daugelyje vietų yra pripildyta, net perpildyta. Žmonių perteklius yra giliausioji paskutiniųjų baisių karų priežastis. Iš jo kyla beveik visos šių dienų socialinės problemos. Argi nėra nusikaltimas sveikam protui, ar neužmerkimas akių tikrovei, ar nėra aklas pataikavimas

savimylai gimdyti ir auginti daug vaikų, kad jie prisidėtų prie vargo padidėjimo pasaulyje ir taptų mėsa patrankoms?

Idealiai galvojant, gal ir būtų kokia išeitis. Bet tėvai gimdo vaikus ne idealui, o tikrovei.

Susirūpinęs lietuvis iš Belgijos

Mielas Susirūpinęs Lietuvi,

Ta ir yra viena iš didžiausių mūsų laikų nelaimių, kad tėvai nebegimdo idealui, o tikrovei, kad daugiau ir daugiau žmonių užgesina visus žiburius ir nori gyventi patamsyje. Bet kur mes atsidursime, šitaip galvodami ir elgdamiesi? Teks su vilkais vilkiškai staugti! Rusijos ir kuone visos Azijos komunistų glėbin patekė tautos turėtų tuoj, "sveiku protu galvodamos", nė kiek nebesipriešinti savo naujiems valdovams, o visa gerkle šaukti: "Valio Staliniui!". Ir kam mūsų tautelei besispirti daug galingesniam priešui? Kodėl nepasiduoti skaudžiai "tikrovei" ir kodėl neiti kaban su senųjų gladiatorių šūkiu: Ave Caesar, morituri te salutant! — Sveikas Cezari, Tave sveikina mirsiantieji! Pasi-davimas "tikrovei" nėra žmogaus prigimtyje. Visais laikais žmonija kovojo su tikrove ir tik taip iškilo iš primityvaus gyvenimo iki mūsų dienų civilizacijos ir kultūros. Taikymasis prie blogos aplinkos reiškia susmulkėjimą, nususimą, išsigimimą.

Pagaliau ir Kristus neatėjo prisitaikyti prie esamosios tikrovės ir pataikauti vyraujančioms pažiūroms, bet atnešė kardą, suskaldžiusį gimines, draugus. Atnešė ugnį, ir jis norėjo, kad ta ugnis kurentųsi.

Jūsų gi baimė, kad žemė esanti jau perpildyta, yra be pagrindo. Taip, yra vienas kitas žemės kamputis perpildytas, kaip ir Jūsų gyvenamoji Belgija. Bet ar Jums nežinoma, kad yra kuone visai tušti milijonai hektarų žemės, kuri dar laukia, kad žmogaus rankos ją pajudintų? Ne, ne vietos stoka žemėje, ne turto stoka pasaulyje, ne maisto stoka varo kapuodna milijonus žmonių! Tai daro nekrikščioniška ir net nebe žmogiška galvosena. Per

daug žmonių ir tautų elgiasi, kaip tie šunės: guli ant šieno kupsto, nei patys ėda, nei kitam duoda! Geriau sudegins milijonus centnerių kviečių, bet neduos jų pigesne kaina alkanoms tautoms. Suvers maišus kavos į jūras, leis supūti dirvose daržovių ir vaisių kalnams, bet nepasiūlys jų kitam, vargstančiam broliui.

Giminių sumažinimas nepakeis tos liūdnos ir žiaurios tikrovės. Tik naujos, gausios, gerai krikščioniškai auginamos kar-

tos sukurs naują, šviesesnę tikrovę.

Kad Dievas būtų pakeitęs savo įsakymą: "Aukite, dauginkitės ir pripildykite žemę", neteko man patirti. O tie, kurie jį keičia, neturi jokių teisių jam pakeisti. Dievo išmintis žinojo, ką darė, duodama tą įsakymą. Ir ji yra nepakeičiama, kaip saulė nepakeičiama jokia, kad ir galinčiausia elektros lempute.

Kunigas Jonas.

TURIME KO IR PAGALVOTI...

Mielieji mano Bičiuliai-Džanai ir Andriau,

Gana pavėluotai gavau skaityti Judviejų laiškus tilpusius 1 ir 3 "Laiškų Lietuviams" numeriuose. Dar tebegyvenu Vokietijoje, tremtinių stovykloje, kuri, po penkerių metų gyvavimo, šiomis dienomis baigiama panaikinti. Oi kaip nudžiugau, tokio nuoširdaus ir atviro leidinėlio sulaukęs. Tiek daug ten gyvenimiškų temų paliečiama ir tai taip nuoširdžiai, atvirai, kaip tik du geri bičiuliai, toli vienas nuo antro atskirti, tegali savo sielvartus ir džiaugsmus kits kitam išlieti.

Žinoma, ir Judviejų laišakai tikrai draugiškos nuotaikos persunkti, o draugams juk galima ir patepti, ir papiauti... Mielasis Džanas pajudina gana opią žaizdelę, vėliau skundžiasi, kad jo žodžiai gerokai ir padulkinę. Bičiulis Andrius pro tas "dulkes" bando šiek tiek pūstelėti, kad būtų aiškiau. Tikrai gražu, tik, mano supratimu, ne visai aišku.

Dar caro priespaudos laikais salantiškis Bendikas savo elementoriuje pasakojo apie du draugus, kurie susipyko besiginčydami. Gi visa susipykimo priežastis buvo ta, kad vienas kalbėjo apie tvorą, antras apie akėčias. Kažkas panašaus juntama ir Judviejų laiškučiuose, kur vie-

nas kalbate apie gimtinę, antras apie tėvynę, bet abu vartojate tą patį vardą-tėvynę. Kas gi yra tėvynė? Džanas pirmame laiške kalba apie "mano" ir "tavo" tėvynę, antrame-sakosi esąs "dviejų tėvynių žmogus". Andrius, nors bendrai kalba apie tikrąją tėvynės sąvoką, bet Džano abejonės neišsklaido ir jam neatsako į tą nuoširdų prašymą, "įrodyti jo minčių klaidingumą". Negalėčiau nieko pasakyti dėl pareikštų minčių, jų esama ir labai gražių, teisingų, bet tėvynė nėra tas pats, kas ir gimtinė. Gimtinė yra šalis ar kraštas, kuriame esame gimę, o tėvynė tai šalis, kur tėvų tėvai gyveno, kur gyvena mūsų tauta, kur tos tautos kalba, tradicijos, papročiai, tautos kultūra ir charakteris vystėsi, formavosi. Taigi, mielas Džanai, tėvynė ir gimtinė nėra tas pats, ir žmogus negali turėti dviejų tėvynių, lygiai kaip ir dviejų gimtinių. Juk jau senovės romėnai sakydavo, kad "klaidingai galvoja tie, kurie sako, kad ten tėvynė kur gerai: ir teisingai tie, kuriems ten gerai kur tėvynė."

Andrius mini tautas, kurios per daugelį metų nesusiranda "antrosios tėvynės". Sykį Šiaulių gimnazijos abiturientams, per baigiamuosius egzaminus buvo duota tema: "Mano tėvynė". Toje klasėje buvo ir žydė, kuri rašomąjį darbą labai gerai para-

šė. Ir nuostabu! Jau šimtus metų jos tėvai ir tėvų tėvai gyveno Lietuvoje, bet ji rašė: “Mano tėvynė yra ten, kur bėga Jordanas, kur Dovydas ir Saliamonas karaliavo. Mano tėvynė Palestina, o gimtinė-Lietuva”. Tikrai, ji praleido savo jaunystę ir vaikystę Lietuvoje, klausėsi šios šalies paukščių giesmių, upelių čiurlenių, Lietuvos laukais žengė pirmuosius žingsnius, maitinosi jos duona, glaudėsi po lietuviška pastogę..., o vis dėlto Lietuva nebuvo jos tėvynė, nors ji ir labai gražiai lietuviškai kalbėjo bei rašė. Negalėčiau ginčyti, kad ji nė sapnuose nebūtų mačiusi savo tėvynės Palestinos, bet esu tikras-jei matė, tai tik sapnuose, nes juk neretai sapnuojama tai, kas mylima, apie ką dažnai galvojama. Tad nesistebėkime, jei ir antrą tūkstantį metų gyvendama svetimuose kraštuose, būdama įvairiausių valstybių piliečiaus, žydų tauta liko žydaus, nes jų tėvynė visada buvo Palestina. Gražus ir girtinas dalykas, Mielas Džanai, mylėti savo gimtinę, bet aš nemoku suprasti nebejautimo meilės savo tėvynei. Tremtinių stovyklose yra nemaža lietuvių, kurie gimė ar net ir gyveno Rusijoje, Lenkijoje, Latvijoje bei kur nors kitur, bet jie ir šiandien tebėra lietuviai, o jų tėvynė Lietuva.

Pagaliau bandykime kiek giliau pažvelgti, kodėl šiandien “amerikoną” ir “dypuką” skiria kažkokia siena? Kodėl mes nebemokame vieni su kitais susikalbėti? Kam reikalingi šie ilgi laišakai? Ar, iš viso, pagrindinė kaltė yra aname tėvynės bei jos meilės nevienodame supratime? Aš manyčiau, kad kaltės tenka ieškoti kur nors kitur. Esu gavęs daugelį laiškų nuo lietuvių-amerikonais vadinamų. Iš jų aiškiai matosi, kad ir jie skundžiasi, kad jų “atsitrauktieji į Ameriką” esą kito-ki-sunkiai suprantami ir nesistengia “amerikonų” suprasti. Mano įsitikinimu, pagrindinė to nesusipratimo priežastis yra tie du žodėlyčiai: “mano” ir “tavo”. Viskas gera, kas mano; viskas niekis, kas tavo. Taigi, viskas gerai, jei vieno nuomonei antrasis pritars, jei vienas antrąjį visa-

da girs, juo džiaugsis, stebėsis, jei jis pajęs būti laimingas tuo, ką antrasis turi, kuo jis didžiujasi... Ir priešingai! Mes pamirštame, kad ir vieni, ir kiti esame žmonės, kuriems ne viskas, ne visur ir ne visada gali patikti. “Ne tas gražu, kas gražu, bet kas kam patinka” sako lietuviška patarlė, todėl turėtume prisiminti ją, kada reikalaujame vieni iš kitų pritarimo, pagyrimo. O kokios menkutės ir mažavertės paprastai yra tos nesusipratimų priežastys! Būkime atviri, mano Bičiuliai, ir prisipažinkime, kad turime kažkokios savimylės, puikybės, kada tariame tuos žodelius “mano” ir “tavo”. Tiekite man, kai išmoksime tai, kas mano, nepabranginti ir tai, kas tavo, nenupiginti, suprasime geriau vieni kitus ir galėsime susikalbėti, nors vienas tik angliškai, o kitas tik lietuviškai temokėtume.

Jau seniai girdime sakant, kad reikia ieškoti ne to, kas mus skiria, bet to, kas vienija, jungia. Ar šiandien neatėjo laikas apie tai tikrai pagalvoti? Anuomet šv. Povilas reikalavo iš tikinčiųjų, kad tarp jų nebebūtų nei graikų, nei žydų, argi šiandien mes patys neturime sau pastatyti reikalavimą, kad tarp mūsų nebebūtų nei amerikonų, nei dypukų, bet būtume visi vieni ir vieningi savos tėvynės Lietuvos sūnūs ir dukros?

Mokame mes vieni kitiems daug ko ir net gana gražaus pasakyti, bet nepamirškime, kad privalome mokėti ir sakančius suprasti, jų išklausti.

Judviem, mano Mielieji Bičiuliai, kai po pirmiesiems pasiryžusiems sujungti “amerikonus” su “dypukais”, linkėčiau po savo laiškais pasirašyti: “Tavo Džanas”,... “Tavo Andrius”, jau be jokių sponorių ir tremtinių.

Mūsų kliūtys labai mažos, daug pasipirti nereikės, norint jas peršokti, o kai vieni ir antri šoktelėsime, nė nepasijusime, kaip jokių sienų tarp mūsų nebebus. Tepadeda gerasis Dievas mums tai įvykdyti.

Jūsų *Paulius*

Bavaria, 1950 Šv. M. birželio mėn. 13 d.

Presbytero Aristobulo Pamokslas

Krikščionių burys atsikvėpė, lyg būtų jiems sunkius akmenis nuo krūtinų nuėmę... Šiandien, ačiū Dievui, viskas laimingai pasibaigė. “Duonos laužymas” – taip vadino pirmieji krikščionys mišias-užbaigtas. Ne taip, kaip aną sekmadienį, kada įsibrovė persekiojantai pačiu iškilmingiausiu metu. Vos tik buvo “Duonos laužymo” dalyviai užbaigę bendrą ir balsiai kalbamą pakylėjimo maldą “tikiu, tikiu ir išpažįstu, kad čia mūsų Viešpats Dievas Emanuel”, kaip išgirdo budinčiojo Tercijaus balsą: “policija, policija!” Matyt, išgirdo maldos žodžius ir įsiveržė. Tada suėmė mišias belaukiantį presbyterą (kunigą) Arkadijų ir jų seserį Anastaziją, nes jie nespėjo pasislėpti. Arkadijas tebekalėjo, o Anastazija jau buvo tapusi cirke liūtų auka.

Naujasis presbyteras Aristobulas, baigęs mišias ir bendrai su visais susirinkusiais sukalbėjęs maldą už Anastaziją ir kalinamąjį Arkadijų, prabilo:

— Mano Broliai ir Seserys! Jūs girdėjote pabaigoje “duonos laužymo” pasakytus mano žodžius “ite missa est” – eikite, Jėzaus auka baigta. Bet nemanykite, kad aš norėjau jums vien tik pasakyti, kad jūs, po ilgų Viešpaties garbei apeigų, jau galite ramiai sau eiti namo.

— Sakydamas, kad mūsų Viešpaties auka baigta, aš norėjau kartu jums priminti, kad dabar prasideda mūsų gyvenimo auka, mūsų gyvenimo mišios.

— Jūs žinote, kaip mūsų Viešpats Jėzus už mus aukojasi. Taip, jūs žinote. Jo šventojoje aukoje patys dalyvavote. Štai, Viešpats baigė savo auką už mus. Dabar prasideda mūsų gyvenimo auka už Jėzų.

— Pasaulis yra blogas. Jis mūsų nekenčia. Nekenčia už gerus darbus, kaip nekenčė mūsų Mokytojo. Už ką jie nužudė mūsų skaisčiąją ir dievotą seserį Anastaziją? Kad nenorėjo stabams smilkyti! Už ką jie kalėjimo rūsyje kankina mūsų brolį Arkadijų? Kad nenori išsižadėti žmonijos geradarį Kristaus! Taip, pa-

saulis yra blogas ir piktas, bet mūsų Išganytojas jį myli ir nori laimėti. Jis atėjo ne pražudyti žūstančiųjų, bet gelbėti. Aš manau, kad mes nė vienas nenusileisime seseriai Anastazijai. Mes, kaip ir ji, sudėsime savo gyvenimo auką ant širdžių altorių mūsų Viešpačiui Jėzui už tuos, kurie lieja mūsų kraują. Jėzus savo aukoje už mus irgi taip darė: “Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą”.

— Šiandien dar nepareikalauta iš mūsų kruvinosios aukos. Todėl šiandieninės mūsų mišios yra mūsų pasiuntinybės pasaulyje. Mes turime, Broliai ir Seserys, sėdintiems nakties tamsybėse nešti išganymo šviesą ir klajojantiems mirties šešėliuose evangelijos linksmąją naujieną. Lai žino visi, kad Kristus, pirmgimis mūsų tarpe, kėlės iš mirties ir pradėjo naująjį gyvenimą, kviesdamas į jį visus.

— Būkite uolūs savo pasiuntinybėje, drąsūs savo pasiryžimuose, protingi savo darbuose ir gudrūs poelgiuose. Nebijokite aukos! Viešpats mus visus atpirko šventuoju Kryžiumi.

— Mūsų gyvenimo mišios tai krikščioniškas gyvenimas. Pasižymėdami meilės darbais ir gerą darydami net tiems kurie mums blogo linki, mes visu gyvenimu liudysime už Kristų. Nevenkime, Mylimieji, mūsų Viešpaties kryžiaus! Ant jo išaukštintas jis laimėjo mūsų širdis. Nuo jo ir mes trauksime prie Kristaus visus.

— Štai, ką aš norėjau jums, Brangieji Broliai ir Seserys, pasakyti paskutiniaisiais mišių žodžiais “ite, missa est”!

— Ar ištversime? Ar išgalėsime? Ne tik ištversime, ne tik išgalėsime, bet ir nuagalėsime! Šventojo Viešpaties aukoje mokėmės ne tik aukotis, bet ir susistiprinome jo aukos vaisiais – šventąja Eucharistija.

Tikintieji, išeidami iš savo slėptuvės į saulės šviesą, girdėjo šaukiančius: “Šviesiausias mūsų Valdovas parvežė iš Afrikos naujų liūtų! Renkitės vakare į amfiteatrą! Ten jie išbandys savo dantis į dievų niekintojų kūnus!... G.S.J.

?? Kas knieti žinoti ??

Bažnyčios įsakymai

Malonus Redaktoriau,

Gražiai atsakai į kitų klausimus. Neatsisakyk ir man paaiškinti, ar Katalikų Bažnyčios įsakymus Dievas tikrai patvirtino ir jų nesilaikančius baus pragaru. Aš, pav., abejoju, ar gali būti sunki nuodėmė sekmadieniais be svarbios priežasties nenuieiti į bažnyčią, neduoti pinigų kunigui, kuris už mane jų daug daugiau turi, t.y. neremti bažnyčios, penktadieniais valgyti mėsą ir t.t.

A. Strazdaitis

Teologija įrodo, kad yra Dievas, kad Kristus yra Dievas, kad Jis įsteigė savo Bažnyčią. Įsteigęs Bažnyčią, jos vadams Kristus pasakė: “Kas jūs klauso, manęs klauso, kas jus niekina, mane niekina” (Luko 10, 16). Jeigu visa tai tiki, tai lengvai gali suprasti, jog Kristus, tai sakydamas, patvirtino Bažnyčios mokslą ir jos įsakymus. Tokiu būdu jau iš anksto Bažnyčios įsakymus Kristus padarė savo įsakymais.

Šventą dieną švęsti liepia trečias Dievo įsakymas. Bažnyčia savo įsakymais tik paaiškina, kaip reikia švęsti, t.y. susilaikyti nuo sunkaus darbo, išklausti Mišias ir t.t. Visi Bažnyčios mokytojai drauge su Popiežium yra lyg kokia teisininkų kolegija, įsteigta paties Kristaus. Ši kolegija neklaidingai interpretuoja (aiškina) visus tikėjimo ir doros klausimus. Dėl to neklaidingai, kad Kristus jau iš anksto patvirtino visa tai, ką ši kolegija sakys ir prižadėjo jai savo pagalbą, apsaugojančią ją nuo klaidingo mokslo.

Galimas dalykas, kad kunigas, kurs iš Tavęs prašo pinigų, jų turi daugiau už Tave, bet jam daugiau jų ir reikia. Jis turi išlaikyti bažnyčią, parapijos mokyklą ir kitus bažnyčios tarnus. Bet apie tai plačiau buvo rašyta antrame “L.L.” numeryje.

Kas čia per biznis?

Misijonierius kartą per pamokslą sakė, kad Mišios yra jokiais žemiškais turtais neįvertinama Kristaus dieviškoji auka. Tad kam kunigai Mišias pardavinėja, o žmonės už 2-3 dolerius jas perka ir giriasi: “Užpirkau Mišias, mano Mišios bus tada ir tada”. Kas čia per biznis?

J. Karlėnas

Tikrai, Mišios yra jokiais žemiškais turtais neįvertinama Kristaus dieviškoji auka. Jų negalima pirkti ne tik už tris dolerius, bet net nė už milijonus dolerių. Jei kas jas mėgintų pirkti arba parduoti, padarytų sunkią simonijos nuodėmę. Tad dėl ko kunigai ima pinigus už Mišias? Ne už Mišias imami tie pinigai, tik duodama kunigui auka už jo patarnavimą. Sakoma, kad “kas altoriui dirba, iš altoriaus turi ir gyventi”. Kunigas tarnauja žmonėms, jiems teikdamas sakramentus, laikydamas už juos Mišias, mokydamas tikėjimo tiesų. Niekas jam už tai algos neduoda, todėl žmonės jį turi išlaikyti savo aukomis. Būtų daug gražiau, kad nei už Mišių atlaikymą, nei už sakramentų teikimą, nei už laidotuves nebūtų paskirta, kiek reikia aukoti. Bet žmonės, nesuprasdami parapijos reikalų ir būdami dažnai per daug šykštūs, visai nieko neduotų arba duotų labai mažai, už tat yra nustatoma bent mažiausia auka, kurią reikia duoti už šį ar tą kunigo patarnavimą. Jeigu kas yra tikrai neturtingas ir negali duoti nė tos mažutės aukos, kunigas jam patarnaus ir nemokamai. Bet už tai kiti, kurie yra turtingi, turėtų duoti daugiau, negu nustatyta. Jei žmonės būtų duosnesni ir ne toki egoistai, tai tuojau pranyktų iš parapijų ir bažnyčių ta “biznio” išvaizda.

Meilės "liga"

Gerbiamas Kunige,

Esi daug dirbęs su jaunimu, padėk ir man šiame reikale. Įsimylėjau mergaitę, bet tikrai žinau, kad negalėsiu jos vesti. Patarkite, kaip man tą meilę iš širdies ištrinti ir kaip iš tos "ligos" pasigydyti.

Algis B.

Mielasis Algi,

Tavo klausimas yra labai rimtas. Teorijoje yra lengva duoti atsakymą, bet priitaikyti jį praktikoje bus be galo sunku. Atsakymą į tokius klausimus lengviau yra duoti asmeniškai, gerai žinant visas aplinkybes ir geriau pažįstant žmogų. Todėl patarčiau su koku nors geru auklėtoju asmeniškai išsikalbėti.

Čia trumpai galėčiau tik tiek pasakyti, kad kai kurios ligos yra gerai išgydomos vaistais, kitoms būtinai reikia operacijos. Panašiai yra ir su tomis "meilės ligomis". Kartais ta meilė ir širdies kankinimas pranyksta labai lengvai ir visai netikėtai, bet kartais, norint ją iš širdies ištrinti, būtinai reikia atsisikirti nuo to mylimo asmens ir stengtis nesusitikti. Ir italų patarlė sako: "Toli nuo akių, toli nuo širdies". Taj reiškia, kad atsiskyrus nuo mylimo asmens, ir prisirišimas prie jo vis mažėja ir mažėja iki visai pranyksta. Be abejo, operacijos yra visuomet skaudžios ir nemalonios, bet jeigu tai yra vienintėlė priemonė, ką padarysi...

Ar niekintina visa, kas žemiška?

"Laiškai Lietuviams" man labai patinka, juose randu daug vertingų dalykų, ypač dabartiniame tremties gyvenime. Bet tenka susidurti ir su skirtingų nuomonių žmonėmis, kurie neigia vieną kitą dalyką. Viena "aukšto išsilavinimo" moteris sakanti: "Kaip galima niekinti visa tai, kas žemiška ir trokšti tik dangiškų gėrybių? Argi mūsų civilizacija, padariusi tiek pažangos, yra niekas?"

M-nė

Civilizacija ir pažanga nėra *niekas*, bet nėra nei *viskas*. Katalikų tikėjimo mokslas neliepia niekinti visa tai, kas žemiška,

tik liepia žemiškų dalykų nevertinti daugiau už dangiškus. Juk visa tai, kas yra šioje žemėje, praeis, mums yra svarbu tik amžinybė.

Mūsų laikų išradimai yra tikrai didelis dalykas. Mes suprantame, kokia didelė Dievo dovana yra žmogaus protas. Bet proto neturi užtemdyti visokios aistros. Protas mums turi kalbėti apie žmogaus tikslą. Visi žemiški dalykai, visi didžiausi išradimai nėra niekintini, bet prie jų žmogus neturi taip prisirišti, kad daugiau nieko nematytų. Jie yra tik priemonė pasiekti mūsų tikslui.

Jei žiūrėsi į gražiai nušveistus stiklo gabaliukus, tai negalėsi sakyti, kad tai yra niekas, nes jie yra tikrai gražūs ir yra įdėta į juos daug žmogaus darbo. Bet jeigu juos labiau vertinsi, negu tikrus perlus, tai būsi tikrai neišmintingas. Panašiai ir lyginant žemiškus, praeinančius dalykus su amžinaisiais.

Pasninkai

Kai kurie sako, kad laikymasis pasninkų yra pasenęs dalykas, tik paprotys, todėl jo nesilaikant jokios nuodėmės nėra. Ar tai yra tiesa?

M-nė

Ne, ne tiesa! Pasninkas yra Bažnyčios įsakymas, o ne paprotys. Jo reikia laikytis, kaip ir kitų Bažnyčios įsakymų. Jei kam nors yra sunku pasninkauti, gali prašyti kunigo, kad dispensuotų, tada nebus jokios nuodėmės. Savo valia nesilaikyti pasninkų yra visuomet nuodėmė.

Moteris ir vyro reikalavimai

Ar moteris visuomet turi sutikti su vyro reikalavimais lytiniuose santykiuose? Kai kurie sako, kad vedusiems yra viskas leista.

M-nė

Moteris turi sutikti tik su *protingais* ir *Dievo įsakymams neprieštaraujančiais* vyro reikalavimais. Daug kas moterystėje yra leista, bet ir čia yra ribos. Kas yra moterystėje leista, kas ne, galėjai suprasti, skaitydama kun. Jono straipsnius apie moterystę "L.L." skyriuje "Prie šeimos židinio."